

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Јул 2024.

Београд, август 2024.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од априла 2024. за Народну банку Србије спроводи агенција Нинамедија. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора **наставила су да се смањују и конвергирају ка централној вредности циља Народне банке Србије од 3,0%.**

Према резултатима јулске анкете агенције **Нинамедија, инфлациона очекивања представника финансијског сектора за годину дана унапред** смањена су са 3,7% у јуну на 3,2% у јулу, колико износи и очекивана инфлација израчуната преко **комполитне мере инфлационих очекивања,¹** док су према резултатима последње, **августовске анкете агенције Блумберг инфлациона очекивања износила 3,1%.**

Краткорочна инфлациона очекивања привредника у јулу су забележила вредност од 4,0%, што представља нижи ниво у односу на претходну анкету (5,0%) и повратак очекивања у границе циља Народне банке Србије након више од две и по године.

Очекивања финансијског сектора за **две и три године унапред** остала су на непромењеном нивоу од 3,0%, на основу чега се може закључити да финансијски сектор у средњем року **очекује да ће се инфлација стабилизovati на нивоу централне вредности циља Народне банке Србије.** Средњорочна инфлациона очекивања привреде за оба периода налазе се на нивоу од 5,0% и изнад су краткорочних очекивања привреде.

Уобичајено виша од очекивања осталих сектора, **инфлациона очекивања становништва за годину дана унапред** повећана су са 10,0% у јуну на 11,0% у јулу, док су очекивања за **две и три године унапред** остала на истом нивоу као у јуну – 10,0%.

И поред већег очекиваног нивоа инфлације од текуће инфлације, резултати квалитативно исказане анкете указују на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације перципиране у претходној години дана.

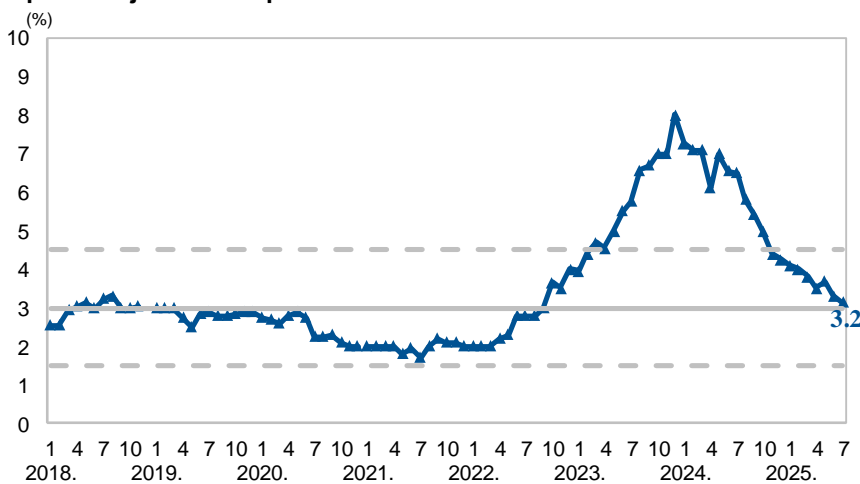
¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Нинамедија и Блумберг за тај месец. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима анкете агенције Нинамедија, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора у јулу су износила 3,2% (смањење са 3,7% у јуну), чиме је настављено њихово кретање унутар граница циља Народне банке Србије и приближавање централној вредности циља. Детаљнија анализа структуре појединачних одговора показује да готово све испитане финансијске институције очекују да ће се инфлација за годину дана унапред налазити унутар граница циља Народне банке Србије.

На истом нивоу налази се и композитна мера очекивања финансијског сектора, која комбинује одговоре финансијских институција које учествују у анкети агенција Блумберг и Нинамедија у истом месецу, што представља смањење у односу на 3,3%, колико су износила у јуну (Графикон 1).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

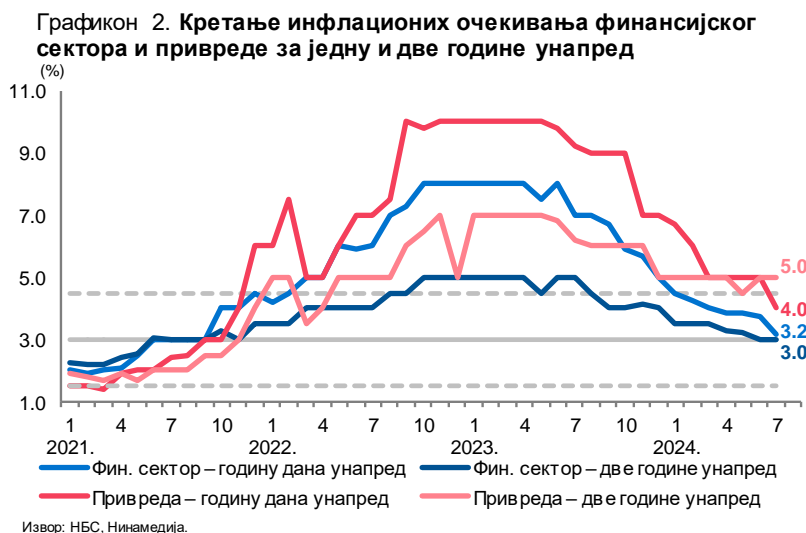
Извор: НБС, Нинамедија и Блумберг.

Инфлациона очекивања су додатно нижа према резултатима агенције Блумберг и за август износе 3,1%.

Средњорочна очекивања финансијског сектора у јулу нису мењана и износе 3,0% за оба периода (две и три године унапред), чиме су наставила да се крећу на нивоу централне вредности циља, што указује на висок кредибилитет монетарне политике Народне банке Србије.

Инфлациона очекивања привреде

Инфлациона очекивања привреде за годину дана унапред, након четири месеца током којих су износила 5,0%, смањена су на 4,0% и тиме се **поново нашла унутар граница циља Народне банке Србије**. Када је реч о средњорочним очекивањима, она за две године унапред нису мењана и износе 5,0%, колико износе и очекивања за **три године унапред**, након што су повећана са 4,5% у јуну (Графикон 2).

Анализа кретања „улазних” и „излазних” цена у кратком року од наредна три месеца (Графикон 3) показује да од **априла већина привредника не очекује промене у ценама инпута и готових производа/услуга**. Ипак, удео оних који очекује раст **цена инпута** у наредна три месеца порастао је са 30% у јуну на 43% у јулу, док је удео оних који очекује раст **цена готових производа** у овом периоду остао на сличном нивоу од око 30%.

На дуги рок (наредних дванаест месеци), већина привредника сматра да ће порастити „улазне“ и „излазне“ цене. Удео оних који очекују раст цена инпута у овом периоду износи 74% (јун 68%), док око 69% испитаника очекује раст цена сопствених производа и услуга (јун 75%).

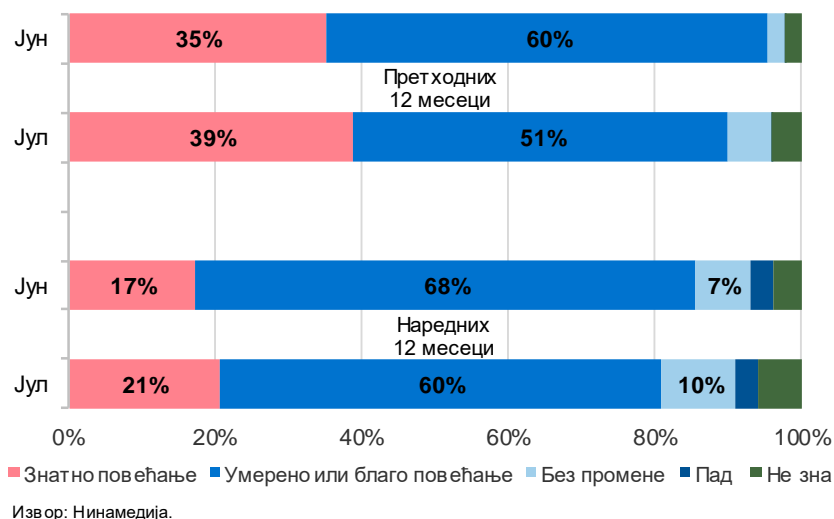
Преовлађујући став привредника је да су пословни услови у последња три месеца остали непромењени (86% привредника има овакав став), а већина њих (око 62%) сматра да се неће мењати ни у наредних дванаест месеци.

Удео привредника који очекују раст сопствене производње/промета у наредна три месеца већи је него у претходној анкети и износи 44% (јун 40%), док је за дванаест месеци унапред њихов удео на знатно вишем нивоу, од око 64%.

Инфлациона очекивања становништва

Према резултатима анкете агенције Нинамедија, краткорочна инфлациона очекивања становништва у јулској анкети износе 11,0%, што је пораст у односу на анкету из јуна (10,0%). Средњорочна очекивања су остала непромењена у односу на претходни месец и износе 10,0% за две и три године унапред.

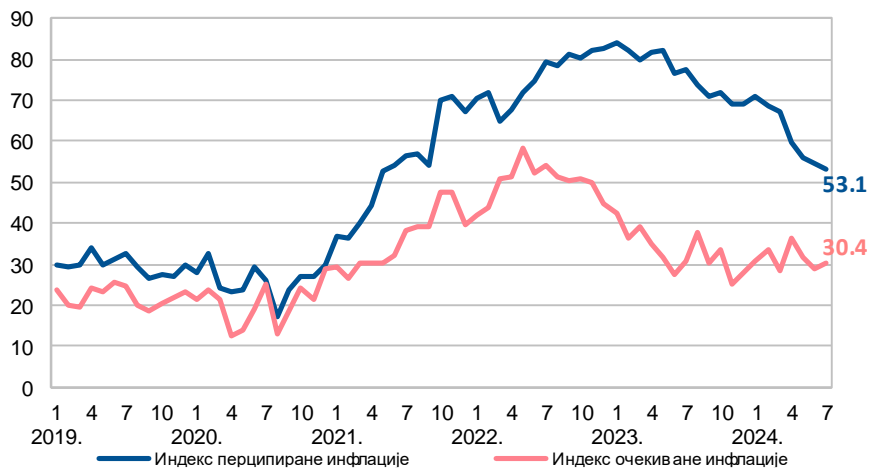
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Удео испитаника који сматра да су цене знатно повећане у протеклој години дана **благо се повећао** – са 35% у јуну на 39% у јулу. Благо је повећан и проценат оних који очекују **знатнији раст цена** у наредној години, али и даље највећи део привредника очекује **умерен или благ раст цена** – њих 60% (Графикон 4).

Континуирано већи индекс перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације (Графикон 5) имплицира да становништво очекује да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Нинамедија и прерачуни НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/loi/izvestaji/loi_02_2016.pdf).